Posamezna številka 30 vinarjev.

Štev. 238. V Ljubljani, v sredo, dne 16. oktobra 1918. Leto XLVI.

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 50·—
za en mesec „ .. „ 4.50
za Nemčijo celoletno . „ 55·—
za ostalo inozemstvo . „ 60·—

V Ljubljani na dom
Za celo leto naprej .. K 48·—
za en mesec „ .. K 4·—
V upravi prejeman mesečno „ 3·50

Sobotna izdaja:
Za celo leto . . . . . K 10·—
za Nemčijo celoletno . „ 12·—
za ostalo inozemstvo . „ 15·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta K 1·
Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 50.

Wilson diktira.

Odgovor Amerike na nemško mirovno noto.

Jugoslovanske zahteve.

Dosledno dalje.

Osrednje velesile so brezpogojno sprejele Wilsonove točke, ne morda samo v diskusijo, temveč kot priznano podlago za mirovna pogajanja. V teh točkah pa je jasno označena samoodločba, po kateri je mogoče vsak narod le tako vladati, kakor sam hoče. In popolnoma dosledno po teh Wilsonovih točkah, katere Avstrija vendar brez pridržka priznava, so Čehi povedali cesarju, da si bodo ustanovili lastno vlado in da hočejo svoje polke na Češko. Prav v istem smislu so Poljaki podali v delegaciji izjavo, da se smatrajo tudi za državljane svobodne obnovljene in neodvisne poljske države in pozivljajo avstrijsko vlado, naj le-ta jasno uveljavi pravico Poljakov, da se udeležijo svetovnega mirovnega kongresa.

Popolnoma ista pot je odkazana Jugoslovanom, ki hočejo svojo neodvisno državo. Zato so poslanci dr. Korošec, Činglrija in tovariši postopali čisto dosledno v smislu stališča, ki ga zavzema avstrijska vlada napram Wilsonovim točkam, če so stavili na skupno vlado zahtevo, da se konstituirajo narodni zastopniki v narodnih vladah, ki naj izvedejo pogajanja o premirju in o miru. Po sprejetju Wilsonovih zahtev danes avstro-ogrska vlada ne more na mirovenem kongresu nič več zastopati avstrijskih narodov, nima nič več pravice govoriti v njihovem imenu. Narodi so danes le še formalno deli kake večje državne skupine, v resnici pa so enakovredni člani v svetovni družini vseh narodov in imajo torej sami pravico govoriti pri skupnih razgovorih. Zato je kakor Čehom in Poljakom tudi Jugoslovanom danes Dunaj tuj in imamo z njim le še toliko zveze, da se mirno izvede ločitev od sosedov, s katerimi smo morali sedaj živeti pod isto streho.

Kako resno je Jugoslovanom to stališče, je razvidno iz tega, da jugoslovanski poslanci zahtevajo od skupne vlade, naj odpusti jugoslovanske vojake v njihovo domovino. Čisto logično: če nam Avstrija s prejetjem Wilsonovih načel priznava samostojno državo, morajo biti naši vojaki na naših tleh.

V najožji zvezi s temi zahtevami je interpelacija, ki so jo vložili v včerajšnji seji delegacije poslanci Fon in dr. Korošec glede preložitve italijanske fronte na državno mejo in etapnega ozemlja na jugoslovanska tla. Goriška je bila itak razdejana do dna in danes se mučijo izstradani Goričani, ki so se komaj vrnili iz trpljenja polnega begunstva, da obnovijo svojo zemljo. Jugoslovanski zastopniki, ki hočejo sami govoriti pri pogajanjih za premirje, bodo pri teh pogajanjih zahtevali garancije, da bo jugoslovanska zemlja obvarovana pred novim pustošenjem in razdejanjem. Da bo nevarnost za jugoslovansko zemljo čim manjša, zato zahtevajo naši zastopniki od vlade, naj odredi takojšnji odpust vseh črnovojniških letnikov in ga izvede z vso naglico. Zahtevajo pa hkrati, da se nam zasigura prostost samoodločbe. Te naše zahteve niso radikalna gesla, niso bluf. To so ukrepi, ki jih narekuje čas in ki jih čas more izpolniti.

Besedilo Wilsonovega odgovora.

Washington, 14. oktobra. (K. u.) Reuter poroča:

Državni tajnik Lansing je danes popoldne sporočil začasnemu poslovodju Švice in zastopniku nemških interesov v Zedinjenih državah to-le noto:

Državni departement, 14. oktobra 1918.

Gospod!

Odgovarjajoč na sporočilo nemške vlade z dne 12. oktobra 1918, katero ste mi danes izročili, mi je čast naprositi Vas, da sporočite naslednji odgovor:

Sprejetje od predsednika Zedinjenih držav v njegovi poslanici kongresu dne 8. januarja 1918 in v poznejših izjavah podanih pogojev s strani sedanje nemške vlade in velike večine nemškega državnega zbora, upravičuje predsednika Zedinjenih držav, da poda odkrito in direktno izjavo o svojem sklepu glede sporočila nemške vlade z dne 5. in 12. oktobra 1918.

Jasno mora biti, da so izvršitev izpraznjenja zasedenih pokrajin in pogoji za premirje zadeve, ki jih je prepustiti presoji in svetu vojaških posvetovalcev vlade Zedinjenih držav in zavezniških vlad. Predsednik se čuti primoranega izjaviti, da vlada Zedinjenih držav ne more sprejeti nobene ureditve, ki ne bi skrbela za popolnoma zadovoljivo zagotovitev in za jamstva trajnega vojaškega nadkriljevanja armad Zedinjenih držav in njenih zaveznikov na fronti. Predsednik je prepričan, da sme smatrati za gotovo, da bo to tudi sodba in odločitev zavezniških vlad. Predsednik smatra tudi za svojo dolžnost, da pripomni, da niti vlada Zedinjenih držav niti on ne more z vso gotovostjo misliti, da bodo vlade, s katerimi so Zedinjene države asociirane kot bojujoče se države, privolile v to, da vzamejo v pretres premirje, dokler nadaljujejo nemške bojne sile protipostavne in nečloveške praktike, kakor to resnično delajo še sedaj.

Isti čas, ko stopa nemška vlada pred vlado Zedinjenih držav z mirovnimi ponudbami, potapljajo njih podmorniki na morju ladje za potnike in ne le ladij, marveč tudi čolne, v katerih se hočejo potniki teh ladij in njih posadke rešiti. Nemške armade nastopajo pri svojem izsiljenem umiku iz Flandrije in Francoske pot hudobnega razdejanja, kar se je vedno smatralo za direktno kršenje pravil in običajev civiliziranega vojskovanja. Mesta in vasi, če jih niso razdejali, so oropana vsega, kar je bilo v njih, pogosto tudi prebivalstva.

Ni pričakovati, da bodo narodi, ki so proti Nemcem asociirani, pritrdili premirju tako dolgo, dokler se nadaljuje nečloveško plenjenje in pustošenje, katero gledajo po vsej pravici s strahom in ogorčenjem v srcu.

Da se ognemo vsaki možnosti kakega nesporazuma, je tudi potrebno, da opozori predsednik Zedinjenih držav z velikim poudarkom vlado Nemčije tudi na besedilo in jasni namen enega izmed mirovnih pogojev, ki jih je nemška vlada sprejela. Ta pogoj vsebuje poslanica predsednika z dne 4. julija t. l. v Mount Vernonu. Ta pogoj se glasi:

»Uničenje onih samodržnih sil povsod, ki imajo v rokah možnost, da same, tajno in iz lastne volje motijo mir; in če teh sil sedaj ni mogoče uničiti, vsaj njih ponižanje do resnične onemoglosti.«

In sila, ki je dosedaj določala usodo nemškega naroda, je ravno ena izmed onih, ki jih je imel predsednik pri tem govoru pred očmi. Nemški vladi je dano na prosto, da to izpremeni.

Zgoraj omenjene besede predsednika Wilsona tvorijo seveda pogoj, ki se mora izpolniti še pred mirom, če naj pride mir z nastopom nemškega naroda samim.

Predsednik se čuti primoranega izjaviti, da bo vsa izvedba miru po njegovem mnenju odvisna od odločnosti in od obveznega značaja garancij, ki se bodo dale v tem temeljnem vprašanju. Neizogibno potrebno je, da vedo proti Nemčiji asociirane vlade nedvoumno, s kom se vrše pogajanja.

Predsednik bo odposlal posebno noto c. in kr. vladi Avstrije-Ogrske.

Sprejmite, gospod, ponovno zagotovilo mojega spoštovanja.

ROBERT LANSING.

Odgovor Avstriji-Ogrski.

Dunaj, 15. oktobra. Napovedani odgovor predsednika Združenih držav Avstriji-Ogrski se pričakuje v nekaj dneh.

Vtis Wilsonovega odgovora. — Nemški cesar odloži krono.

Dunaj, 15. oktobra. Po današnjem vodenem govoru skupnega zunanjega ministra grofa Buriana je bil vtis Wilsonovega odgovora na nemško mirovno noto naravnost nepopisen. Wilsonova nota se je razširila na Dunaju že pred 8. uro zvečer in je seveda zbudila s svojimi predpogoji za premirje in mir silno senzacijo.

Govori se, da bo nemški cesar odložil krono, ki jo dogovorno s cesarjevičem Viljemom prevzame princ Fritz Eitel, dasi ni gotovo, ali bi Wilson s tako rešitvijo bil sporazumen. Tudi glede ostalih predpogojev se splošno sodi, da bodo zelo trdi. Rok za izpraznitev zasedenih ozemelj bodo zavezniki diktirali, prav tako bodo oni določili način, po katerem naj se izpraznitev izvede.

Anglija zahteva odstop cesarja Viljema.

Rotterdam, 15. oktobra. Londonski »Manchester Guardian« izjavlja: Miru mogoče še ne bo. Najboljše bi bilo, da odstopi cesar Viljem v korist svojemu vnuku, najstarejšemu sinu sedanjega cesarjeviča, in da vodi vlado kot regent princ Badenski.

Posvet pri Wilsonu.

Washington, 14. okt. (K. u. Reuter.) Ko je sprejel uradno besedilo nemškega odgovora, je predsednik Wilson poklical v Belo hišo Lansinga, Bakerja, Danielsa in polkovnika Houseja k posvetu, ki je trajal dve uri.

Wilson hoče Nemčijo uničiti.

London, 14. okt. (K. u.) Reuter poroča: »Washington Post« piše: Wilson in drugi voditelji zaveznikov ne bodo prenehali z uničevanjem Nemčije, dokler ne dobe jamstev, ki bodo onemogočila izdajalstvo.

Angleži zahtevajo nemško trgovsko mornarico in nemške podmornike.

London, 14. oktobra. (K. u. Reuter.) Arhibald Hurd piše v »Daily Telegraphu« o mirovnih pogojih: Ker je Nemčija izgubila svoje kolonije, nima nobene pretveze do trgovinske mornarice. Vsi podmorniki se morajo izročiti. Kazen mora biti in Nemčija mora zaveznike odškodovati za izgubo ladjinega prostora in izgubljenih človeških življenj. Izročiti se mora tudi vojna mornarica, in zločinci naj se zagovarjajo pred mednarodnim sodiščem.

Berlinski parlamentarni krogi ogorčeni.

Berlin, 16. okt. V parlamentarnih krogih, tudi na levici, vlada veliko ogorčenje nad Wilsonovo noto; splošno trdijo, da je nesprejemljiva.

Posvet angleškega kralja.

London, 14. oktobra. (K. u.) Reuter: Kralj se je danes dlje časa razgovarjal z Lloydom Georgejem in z načelnikom generalnega štaba.

Na tla!

Predsednik Združenih držav ameriških se je lotil najprej vprašanja vojske in sedaj vprašanja miru z energijo, ki je lastna anglo-saškemu plemenu. Isti dan, ko so stopile ameriške divizije na evropska tla, je bila vojska odločena. Wilson je zgrabil vojno srečo, o kateri trdijo, da je nezvesta, z močno roko in je ne izpusti več. A prav tako energično drži sedaj pero, ko predpisuje nasprotnikom pogoje za mir. Mož, ki so ga smatrali za solzavega miroljuba in dolgočasnega teoretika, je pokazal, da si je vedno svest svojega cilja in da se ne plaši sredstev, ki vodijo do njega.

Pred pol letom bi se nam videlo gorostasno, kar zahteva Wilson od Nemčije, in še danes se zdi očesu, kljub polomu na jugu in zahodu, da se moti, ko bere novo ameriško noto. Wilson ne zahteva nič manj, kot da Nemčija pade na tla in se iz-

roči nasprotniku na milost in nemilost. »Na milost in nemilost« ni prava beseda, ker je vzeta iz predvojne ideologije; Wilson hoče, da se Nemčija podvrže njegovim načelom, ki so načela svetovne civilizacije — a s tem zahteva, da se Nemčija odpove sama sebi in v obliki, kakršno ji bo on dal, vstopi v novo zvezo narodov. Wilson je sklenil, da sedanjo Nemčijo razdere in zgradi nemškemu ljudstvu novo bivališče.

V svojem odgovoru je Nemčija sprejela Wilsonovo zahtevo, da izprazni zasedena ozemlja; predlagala je v ta namen razgovore vojaških zastopnikov obeh strank, ki naj bi tudi ugotovili pogoje premirja. Predsednik Združenih držav to odklanja in proglaša izpraznitev ozemlja in ravno tako pogoje premirja za zadevo Amerike in entente. Ne bo se razgovarjal z Nemci, ampak jim bo predpisoval, kaj morajo storiti. Z ničemer ne skuša prikriti svojih pravih namenov, nič ne skuša omiliti trdote svojega izraza. Nemčiji je zabrusil naravnost v obraz, da zahteva, naj pomaga ustvariti na fronti tak položaj, ki bo zagotovil ententi popolno zmago; naj se sama za vedno odpove možnosti, da izsili pri mirovnih pogajanjih svojo voljo, naj si sama izkoplje grob. Ne pušča ji nobene druge prostosti razen te, da izvrši, kar ji bo on ukazal.

Wilson je zaradi podmorske vojne poslal svoje čete v Evropo in razumljivo je, da sedaj, ko govori o miru, govori zopet o podmorski vojni. Preden je mogoče razpravljati o premirju, mora ponehati podmorska vojska, v kolikor je proti mednarodnemu pravu, in morajo ponehati druga nasilja!

A najtrša zahteva, ki jo je stavil Wilson, zadeva nemškega cesarja. Sam poudarja v uvodu svoje note, da hoče govoriti »odkrito« — odkrit, brez vsakega retuširanja je zlasti odstavek, ki se peča z Viljemom II. Wilson nič ne prikriva, da ga namerja uničiti ali vsaj ponižati do popolne onemoglosti. Z njim se noče razgovarjati, mir hoče sklepati le z nemškim narodom, ne s tajnimi silami, ki vladajo nad njim!

Strahotno je ponižanje, ki ga je doživela Nemčija, in po zmagoslavju prvih vojnih let, po nazorih, ki so se bili med Nemci udomačili, skoro neznosno. In vendar ne preostaje Viljemu II. nič drugega, nego da se vda. Kljub sramotnosti Wilsonovih pogojev ni več pričakovati uspešnega odpora — mir bo prišel, a ne bo nemški. Nam Wilson še ni odgovoril, a tudi ta nota bo prispela v nekaj dneh. Kakšna bo, si sedaj lahko deloma predstavljamo.

Naše zahteve.

Jugoslovani in mir. Vrnite nam naše polke!

Dunaj, 15. oktobra. Poslanci dr. Korošec, Čingrija in tovariši so vložili interpelacijo na zunanjega in vojnega ministra v zadevi stališča Jugoslovanov k pogajanjem o premirju in miru.

Ker se je proklamirala pravica samoodločbe narodov na podlagi izjave predsednika Wilsona z dne 12. februarja 1918, sprejete tudi od osrednjih sil, glasom katere se ne sme obvladati in vladati noben narod, če tega sam ne dovoli, in ker je naš narod ponovno svečano izjavil, da ne bo nikdar privolil v rešitev, ki ne bi prinesla združitve vseh delov naroda SHS v lastni suvereni državi, katera bi nam zasigurala naš avtonomni razvoj,

ker na drugi strani sodelujemo v dosedanjih zastopstvih samo še, da se borimo za mir in da se izvede v primerni obliki ločitev od sosedov, vprašamo:

1. **Ali je skupna vlada pripravljena že enkrat odpreti pot miru s tem, da pripusti zastopnikom narodov, ki se bodo konstituirali v narodnih vladah, vpliv in izvedbo pogajanj o premirju in miru?**

2. **Ali je pripravljena vlada takoj odpustiti jugoslovanske polke v svojo domovino?**

Proč od naše zemlje!

Dunaj, 15. oktobra. V današnji seji delegacije so vložili poslanci Fon, dr. Korošec in tovariši interpelacijo zaradi nameravane preložitve jugozapadne fronte in vojnega ozemlja v slovanske dežele.

Nemška nota, podana kot odgovor na Wilsonova vprašanja, vsebuje tudi namen monarhije in njeno obljubo, da izprazni zasedeno ozemlje. V slučaju, da pride do izpolnitve te obljube, se bo nova fronta umaknila na stare državne meje ter grozi južnoslovanskim, po vojni popolnoma izmozganim, ob Italijo meječim pokrajinam huda nevarnost, posebno pa sestradani, razbiti in oropani Goriški, kamor se je iz ženâ, starcev in otrok obstoječe prebivalstvo komaj vrnilo, in ki bo iznova zasedeno od vojaških mas brez discipline, največja beda. Stradajoči in zmrzujoči vojaki bodo vsled pomanjkanja stanovanj in razdejanja krajev prinesli novo nesrečo nad te pokrajine ter težko ogrožali javno varnost. Enako bi se razprostrla etapa čez jugoslovansko ozemlje, ki je itak gospodarsko uničeno in ima komaj za nekaj tednov hrane.

Za Nemce in Mažare je komodno prelagati vojno ozemlje na račun Jugoslovanov.

Zato pa je dolžnost zastopnikov jugoslovanskega naroda, da poskrbe za varnost, življenje in imetje mučenega naroda.

Vsled tega protestiramo proti temu, da bi se na jugoslovanskem ozemlju napravila nova fronta in etapa in bomo zahtevali premirje, ki varuje našo zemljo pred opustošenjem po nahujskanih nemških in mažarskih četah, in ki nam bo zasiguralo življenje, premoženje, hrano in neodvisno izražanje mnenja. Pridržujemo si nadaljnje korake glede premirja. Za danes vprašamo vojnega in zunanjega ministra, ali sta pripravljena v svrho olajšanja bodočega izpraznjenja zasedenega ozemlja odrediti takojšnji odpust vseh črnovojniških letnikov in ga izvesti z vso mogočo naglico?

Preganjanje na jugu.

Dunaj, 15. oktobra. Danes so vložili v delegaciji poslanci dr. Korošec, Staněk in tovariši interpelacijo do vojnega in skupnega finančnega ministra zaradi nameravanega pobiranja talcev in internacij v Bosni in Hercegovini. Interpelacija je bila že v seji 1. oktobra vložena v poslanski zbornici. Vprašanje zahteva nujnih pojasnil, ali se peča vojna uprava res zopet s pripravami za pobiranje talcev iz vrst voditeljev in uglednih oseb med Jugoslovani v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Hrvatski.

Ta interpelacija je ostala do danes brez odgovora, medtem ko je skupni finančni minister na ustno intervencijo podal izjavo v tem zmislu, da je bilo zadnjih 12 talcev, ki so jih bili pobrali na vojaško zahtevo, izpuščenih že meseca julija 1917 in da od tedaj niso pobrali v Bosni in Hercegovini nobenih novih talcev; da pa se je pač določilo interniranje posameznih nezanesljivih prebivalcev jugoslovanskega ozemlja, da se prepreči početje band.

Ker ta odgovor na eni strani priznava preganjanje prebivalstva z interniranjem in na drugi strani ne daje v zadevi novega pobiranja talcev nobenega jasnega odgovora, vprašamo vojnega in skupnega finančnega ministra:

1. Ali namerava vrhovno armadno poveljstvo, oziroma vojna uprava v resnici nastopiti iznova s pobiranjem talcev iz vrst uglednih oseb med Jugoslovani Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Hrvatske? Ali so se res v to svrho od vojaške strani odredile konsignacije oseb, ki prihajajo v poštev za talce?

2. Ali je vojni minister pripravljen z ozirom na nasprotje te nečloveške namere z mednarodnim pravom in postavo kategorično in nedvoumno izjaviti, da bo vsako pobiranje talcev izostalo? Je li skupni finančni minister pripravljen pridružiti se tej izjavi v imenu civilne uprave v Bosni in Hercegovini in vsem upravnim mestom ukazati, da vsako morebitno zlorabo vojaških oseb naznanijo in preprečijo?

3. Je li sta vojni in skupni finančni minister pripravljena podati obširno izjavo o tem, katere osebe, in glede vsake osebe posebej, zakaj se jih je interniralo, na kakšno postavno določbo se opirajo odrejene internacije? Ali sta oba ministra pripravljena z ozirom na protipostavnost internacij te takoj razveljaviti in obvezno izjaviti, da se ustavi tudi ta človeka nevredni način represalij proti jugoslovanskemu prebivalstvu?

Narodni svet za Štajersko

je dne 12. oktobra t. l. pri svojem posvetovanju o določitvi severne meje bodoče Jugoslavije storil sledeči sklep:

Zahtevamo kot sestavni del države SHS vse ozemlje dosedanje kronovine štajerske, kjer je prebivalo skozi zadnja stoletja slovensko ljudstvo brez ozira na delno vsled sistema umetno povzročeno ponemčenje navideznih jezikovnih otokov Maribora, Marnberga, Celja, Ptuja, Radgone in drugih, ki tvorijo vsled svojega značaja kot prometna sodišča svojega slovenskega kmečkega okoliša neločljiv del slovenske zemlje. Narodnim manjšinam se zagotovi zakonito varstvo

Združena Poljska.

Oklic za Veliko Poljsko.

Berlinski listi so 14. t. m. priobčili oklic, ki ga je razposlal poljski tiskovni urad v Berlinu, in ki se med drugim glasi: Tudi za nas Poljake je prišla ura, ko moramo dvigniti svoj glas, da zahtevamo nezastarane pravice naroda. Kdor hoče odkritosrčno in pošteno sodelovati pri gradbi nove, na spoštovanju pravice temelječe bodočnosti narodov, ta mora smatrati restitucijo Poljski prizadete krivice kot prvi neobhodni pogoj tega velikega dela. Samo združitev vseh v poljskih deželah živečih narodnih delov, ki imajo vse pravice države, v celoto, more dati jamstvo za trajno zvezo narodov.

Priprave Poljske.

Berlin, 15. Poljska vlada je uvedla korake za udeležbo poljskih delegatov na splošnem mirovnem kongresu. Poljska vlada pripravlja dalje ustanovitev poslaništev v inozemstvu. Predvsem pridejo na vrsto mesta Kijev, Bukarešt, Bern, Kodanj in pa Stockholm. Te dni se je vršila v Varšavi konferenca, ki je imela namen, ustvariti temelje za vzajemno delo Poljakov v Nemčiji, Avstriji-Ogrski in Kongresni Poljski v svrho ustanovitve velikopoljske države.

Delegacije.

Avstrijska delegacija.

Dne 15. t. m. popoldne se je sešla avstrijska delegacija na plenarno sejo, v kateri so se izvršile nadomestne volitve v odseke.

Skupni finančni minister je predložil nov proračunski provizorij do konca tek. leta, ki je bil sprejet.

Izmed interpelacij navajamo dr. Korošceve na drugem mestu; Nemci so interpelirali vojnega ministra radi aretacije in izgona državnega poslanca vseučiliškega profesorja dr. Waldnerja.

Poljski delegati so vložili interpelacijo, v kateri izjavljajo, da priznavajo vsi poljski državni poslanci izjavo, ki so jo podali Poljaki v državnem zboru dne 2. oktobra, kot edino politično podlago za poljski narod v monarhiji in da se od tega trenotka dalje smatrajo tudi za pripadnike in državljane svobodne, združene in neodvisne poljske države.

Prihodnja seja se skliče pismenim potom.

Ogrska delegacija.

Dunaj, 15. oktobra.

V današnji seji zunanjega odseka ogrske delegacije je imel grof Karolyi pred prehodom na dnevni red daljši govor, v katerem je ostro kritiziral zunanjo politiko pred vojno in tekom nje ter zahteval popolno samostojnost in neodvisnost Ogrske kakor tudi odpravo vseh skupnih ustanov.

Ministrski predsednik dr. Wekerle je nastopil proti Karolyijevim izvajanjem in rekel: »Kakorkoli že kdo sodi o ureditvi naših državnopravnih odnošajev, delegacija je postavno obstoječa državnopravna uredba, ki se mora spoštovati, dokler obstoja.« Nato je Wekerle zavrnil Karolyijevo naziranje, da smo vojno s Srbijo že dolgo pripravljali, in izjavil, da je Srbija začela vojno po nalogu večjih vlasti. Če zahteva Karolyi ločitev od Nemčije in graja, da ne sklenemo posebnega miru proti volji Nemčije, potem ne pozna našega položaja in pozablja, da nam je v obrambi lastne domovine pomagala tudi Nemčija, da je v tem oziru igrala morda odločilno vlogo, pozablja, da stoje tudi danes še na vzhodu in jugu znatne nemške bojne sile. Ob takih okoliščinah bi bila zgrešena politika, zahtevati, da naj odpademo od Nemčije in sklenemo mir. Naše stremljenje more iti samo za tem, da privedemo Nemčijo na pot miru. In v tem oziru smo storili vse in velik uspeh naše diplomacije je, da je na Nemškem prodrla mirovna volja.

Nato je podal zunanji minister grof Burin svoj ekspoze, ki ga priobčujemo na drugem mestu.

Grof Tisza je predlagal, naj se odsek dotlej, dokler se ne izve Wilsonov odgovor, odgodi; predlog je bil z veliko večino sprejet.

Govor grofa Burlana.

Ko je govoril ministrski predsednik Hussarek svoj zadnji govor, ga je govoril tako, kakor ga je moral govoriti človek, ki niti od daleč ni slutil bližajočih se dogodkov. Precej po njegovem govoru se je zrušila Bolgarija in potem je prišlo vse drugo; kar se je zgodilo kasneje, je kakor povodenj izpodneslo šibke temelje, na katerih je slonela stavba Hussarekove državne modrosti. Hussarek ni sanjal, kaj pride. Včeraj je govoril zunanji minister Burian, in težko bi bilo reči, da je srečnejši od svojega kolega: govoril je tako, kakor bi se mu ne sanjalo o tem, kar je bilo. Govori avstrijskih-ogrskih državnikov živo spominjajo na ljubavna pisma, prepisana iz tiskane zbirke; ne spuščajo se pregloboko, se ne ukvarjajo s konkretnostimi in so porabljivi ob vsakem času in vsakem vremenu.

K temu najbolj tipičnemu znaku ekspozéjev avstrijskih-ogrskih državnikov, k neaktualnosti, se pridružujejo še druge, prav tako tipične lastnosti. Prva med njimi je neodkritosrčnost. Burian govori, kakor bi bila naša mirovna ponudba nastala popolnoma neodvisno od trenutnega položaja, kakor bi bila izraz najčistejše človečnosti, in zgoraj imenovana lastnost je tako zrasla z njegovim značajem, da se prav nič ne pomišlja izreči to ne le pred našo delegacijo, ampak tudi pred Wilsonom in svetom. Burian trdi, da Wilsonovih točk nismo nikdar »načeloma« odklanjali, čeprav vé, da je njegov prednik Czernin polemiziral z njimi in da smo se kljub Wilsonovim točkam, ki smo jih sedaj sprejeli kot temelj mirovnih pogajanj, krepko bojevali do današnjega dne. Burian govori tako, kakor bi bila načela, zaradi katerih je Amerika začela vojsko, in v znamenju katerih jo bo končala, pri nas že zdavnaj na drobno naprodaj! Vse to pa zavija v izraze, polne usmiljenja za trpeče človeštvo, izraze, ki nam sedaj niso nič več novi, a ki jih vendar še ni poznal besednjak naših diplomatov v tistih dneh, ko se je vojska začela, in še dolgo potem ne.

Pri razpravi o razmerju do sosednjih držav izbira zunanji minister take besede, ki najmanj povedo. Z Ukrajino smo v najboljših odnosih; dovolj. Turčija je naš zaveznik — iz Burianovih besedi ni videti, da bi se tam kaj posebnega godilo ali da bi se moglo kaj spremeniti. Poljsko vprašanje se bo tako rešilo, kakor je za Poljsko prav, Avstriji všeč in Nemčiji po godu, čeprav vedo vsi tisti, ki niso avstrijski diplomati, da Nemčiji ne bo po godu, kar bi bilo Avstriji všeč, in da to, kar bi bilo Poljakom prav, ne bo ne Nemčiji ne Avstriji po volji.

Pred akutnimi problemi stoji Burian z obrazom blažene nevednosti, pač pa se peča z vprašanji bodočnosti. Tako z vprašanjem, kdo bo zastopal monarhijo na mirovnem kongresu. Pravico, da bo sam govoril v imenu narodnosti, ki prebivajo v mejah monarhije, si je pridržal; vendar pa bo dal posvetovalen glas tudi osebnostim, ki jih namerja vzeti s seboj v Bruselj iz avstrijske in ogrske državne zbornice. Tedaj, ko se bo govorilo o pogojih našega narodnega življenja za stoletja, nam mažarski grof milostno dovoljuje, da mu svetujemo.

Burian ne vidi, kaj se godi na Češkem in Poljskem, kaj se godi na Jugu. Grof Burian še danes ne vé, da se bomo na mirovnem kongresu zastopali sami!

Usoda je hotela, da je Burian govoril isti dan, ko je prispel Wilsonov odgovor na nemško noto. Stara nesreča avstrijskih državnikov zasleduje tudi Buriana: pozabljajo, kar je bilo, in ne vedo, kaj bo. Če bi bil Burian počakal še en dan, bi se bil njegov ekspozé najbrže vendarle drugače glasil.

Dunaj, 15. oktobra. (K.u.) **V današnji seji zunanjega odseka ogrske delegacije je podal zunanji minister grof Burian svoj ekspozé, v katerem je najprej izvajal o mirovni noti Wilsonu:**

Bolgarija pospešila mirovni korak.

S predlogom, ki smo ga dne 4. oktobra izsočasno z Nemčijo in Turčijo poslali ameriškemu predsedniku Wilsonu, smo izvršili sklep, ki je bil bistveno že trdno določen in na katerega zadnji žalostni dogodki v Bolgariji niso mogli več odločilno vplivati. Dejstvo, da je Bolgarija pod pritiskom resnega vojaškega neuspeha in vsled razkrajajočega učinkovanja vojnih skrbi, ki so že šest let tlačile bolgarski narod, prosila entento za premirje in uvedbo mirovnih pogajanj, je nameravani mirovni korak zaveznikov le pospešilo. Izločitev Bolgarije iz vojne je zaveznike silila, da na jugovzhodu zgrade novo fronto.

Nadaljnje prelivanje krvi brez koristi.

Dasiravno sta bili osrednji velesili v položaju, da zadostita tej vojaški zahtevi in postavita proti orientski armadi entente obrambni nasip, je vsled tega obrata stvari vendar bilo očito, da odločilnega uspeha z orožjem nismo smeli več pričakovati in da naši nasprotniki s svoje strani niso mogli z gotovostjo računati na to, da bi našo brambo zlomili, da je torej vsako nadaljnje prelivanje krvi brez koristi. Nazori predsednika Združenih držav o rešitvi svetovnih vprašanj, ki so silila na odločitev, tudi potem, ko je stopil v vrsto naših nasprotnikov in postavil marsikatera proti nam naperjena načela, niso pogrešali duha čiste človečnosti. Zato tudi javne izjave gospoda Wilsona pri nas nikoli niso ostale brez vtisa in jih nikoli nismo načelno odklonili. Vsled izprememb, ki so se tekom vojne izvršile v naziranju o že pred vojno obstoječih spornih vprašanjih, izvirajočih iz interesnih nasprotij posameznih držav in narodov, je tudi pri nas čimdalje bolj dozorevala potreba, da zapostavimo zgolj interesno stališče in rešimo obstoječa nasprotja v zmislu višje izravnavajoče pravičnosti. Očiščene v težkem trpljenju, ki ga je ta vojna naložila skoraj celemu človeštvu, bodo uredbi svojih bodočih odnošajev po teh načelih pretežne večine narodov z veseljem pritrdile. Prevzeti od tega prepričanja smo se pridružili načelom, ki jih je formuliral gospod Wilson in ki so po velikem delu že preje bile trdno v našem mirovnem programu.

Pred pogajanji.

Po odgovoru Nemčije, ki je izpolnil vse pogoje, katere je želel predsednik Združenih držav Wilson za svoje nadaljnje korake v zmislu našega predloga pričakujemo sedaj njegovega odgovora na naš predlog. Mislim, da pač nisem preoptimističen, ako spričo tega stvarnega položaja smatram, da smo tik pred tem, da se ustavijo sovražnosti in da bomo v kratkem

začeli z državami entente pogajanja. Če je stavila vojna na naše slavne armade in na vztrajnost in požrtvovalnost zaledja, pred katero se vedno zopet z občudovanjem klanjamo, zahteve, ki so v mnogočem dosegle najvišjo mero človeškega dela in pomanjkanja, potem bo sedaj prihajajoči čas pogajanj in prehoda iz vojne v mirovne razmere stavil na narode nove zahteve, ki bodo vsekakor čisto drugega značaja. Mirovnega dela, ki ga moramo izvršiti, ne bomo mogli opraviti čez noč. Uredba notranjih razmer v monarhiji bo ravnotako zahtevala daljšega časa, tekom katerega bo delo, ki je potrebno za bodočnost monarhije, da jo postavimo na trajen temelj, zahtevalo od narodov vztrajnost, potrpežljivost, patriotično izprevidnost, prepričano spravljivost in požrtvovalnost.

Zastopniki na mirovnih pogajanjih.

Kar tiče delegacije, ki se pošlje na mirovna pogajanja, je jasno, da ne bo mogla biti zgolj diplomatičnega in birokratičnega značaja. Zdi se mi neobhodno potrebno, da se poleg strokovnjakov pokliče komisija avstrijskih in ogrskih kompetentnih osebnosti v svrho neposrednega sodelovanja pri zmagovanju težkih nalog, pred katere nas bo postavil kongres. Priporočal bi sestavo sveta, izvoljenega iz postavnih zastopov, da se doseže stalni stik z ljudskimi zastopi. Iskreno združeni z našim zvestim nemškim zaveznikom in s Turčijo, ki kljub težavnemu položaju, ki je nastal zanjo po izločitvi Bolgarije, vztraja v izvrševanju prevzetih obveznosti, bomo stopili v pogajanja. Spričo tega tesnega razmerja do naših zaveznikov je ob sebi umevno, da bomo ob bodočih mirovnih pogajanjih urejali naše postopanje v trajnem medsebojnem sporazumu z njimi. Čeravno so temelji za bodoče pogodbe s sprejemom Wilsonovih točk trdno določeni, more vendar izvršitev in uporaba posameznih točk v svojih praktičnih odnosih dovesti do marsikakega različnega mnenja, katerega rešitev bo treba iskati v pravičnem preudarku nasprotujočih si stališč in v krepki brambi državnih življenjskih pogojve. V teh razpravah se bodo morali zavezniki vzajemno podpirati, da se najdejo pri ureditvi takih spornih vprašanj tiste smeri sporazuma, ki jih bodo obvarovale škode, da bi se prikrajšale njihove dobro umevane pravice.

Liga narodov.

Četudi ne more biti moja naloga, zavzeti v tem trenutku na tem mestu stališče glede vseh vprašanj, o katerih se bo razpravljalo na predstoječem kongresu, vendar ne morem opustiti izpregovoriti par besedi o problemu zveze narodov in s tem v zvezi se nahajajočih vprašanjih. Ustvaritev lige narodov tvori predpogoj, da pride do miru nepristranske pravičnosti, za katerim stremi predsednik Wilson in mi z njim. Ta zveza narodov bo tvorila po dosedaj splošnem naziranju hrbtenico novega svetovnega reda, z ozirom na katero se bodo uredila razmerja posameznih držav. S to napravo bo na princip sile se naslanjajoča politika ravnotežja skupnih sil našla svoj konec. Na njeno mesto bo stopila enotna organizacija držav, ki se bo postavila pod njih samih prostovoljno izbranem internacionalnem pravu, katerega sankcija bo pod ustanovljeno naddržavno izvršilno oblastjo. Kakor smo že ponovno izjavili, smo pripravljeni vstopiti v zvezo narodov, ki daje popolno jamstvo za nepristransko interesno varstvo. Njena ustanovitev bo predpogoj za zmanjšanje oboroževalnih del in za normiranje svobode ladjeplovbe. Postulat, ki že dolgo časa pripada našemu mirovnemu programu. Z ustanovitvijo zveze narodov kot skupne obrambne moči narodnih držav bo njeno mednarodno svetovno varstvo vsled razorožbe izgubilo vsak pomen. Na vsak način bo tudi ta šele tedaj odveč, če bo učinkovito prevzela liga funkcije samovarstva posameznih držav. Da pride zopet do mirnega in prijateljskega trgovskega obrata z vsemi narodi, to je naša resnična želja.

Razvoj v

Poljski

je v znamenju prevratnih svetovnopolitičnih dogodkov. Naša mišljenja nasproti Poljski so nespremenjena in hočemo uporabiti tako kot doslej, vpoštevaje pravice in interese avstrijske-ogrske monarhije in v sporazumu z Nemčijo, naš najboljši trud, podpirati ustanovitev ljudske države in podpirati stremljenja poljske vlade z najboljšimi močmi, ki so v korist Poljski.

V Rumuniji

vztraja sedanja vlada na lojalen in korekten način trdno na svoji politiki skupnega delovanja z osrednjima velesilama, da ohrani v Bukareštu sklenjeno mirovno razmerje. Mi z vsemi silami podpiramo to stremljenje in upamo, da se bo dosegel ta cilj.

Z ukrajinsko vlado

smo v prisrčnih in zaupljivih odnošajih.

Poziv na narode monarhije.

Svojih izvajanj ne morem končati, ne da bi se obrnil na javnost monarhije in na zastopnike, ki so poklicani, da varujejo zunanje koristi monarhije. Monarhija in njeni narodi stoje pred odločitvijo svojega bodočega mednarodnega stališča, ki združuje v sebi njihovo dobro in slabo. Posamezni deli monarhije v svoji pragmatični skupnosti celoto, ki mora, na zunaj enotna, krepko učinkovati. Narodi Avstrije-Ogrske, ki so v tej vojski nastopili za obrambo obstoja monarhije in za varstvo njenega bodočega stališča, bodo tudi v bodoče kljub vsemu, kar jih, kakor se zdi, danes loči, navezani na skupnost. Naj bi bili vsi krogi monarhije prešinjeni tega spoznanja, ki se naslanja na trajna temeljna načela obstoja tega državnega združenja, in naj bi krepko podpirali skupno vlado pri njenem delu za koristi narodov Avstrije-Ogrske v bodoči dobi pogajanj! —

Strnimo se vsi v tem usodepolnem času okoli našega vladarja, ki je od prvih ur svoje vlade poznal le en smoter: da prinese svojim narodom, ki so z njim s tradicijonelno ljubeznijo in zvestobo združeni, mir sprave, ki naj bi obsegal ves svet.

Junaška obrambna sila monarhije, ki je svojo domovino zvesto in slavno branila, naj ne bi svoje dragocene krvi prelivala zastonj, požrtvovalno prebivalstvo naj ne bi zastonj trpelo! Če se združijo vse sile te države, ki je tako bogata na kulturnih in materijalnih dobrinah, če se združijo njeni visoko nadarjeni sinovi k ogromnemu delu obnovitve, potem bo Avstriji-Ogrski prisojena srečna bodočnost.

Stavka na Češkem.

Protest glavnega mesta in predmestij.

Obe češki socialistični stranki sta v nedeljo priredili skupen shod. Do 4000 oseb je bilo na njem. Poslanec Klofač se je pečal s strašno deruto na Dunaju in s povzročiteljem vojske grofom Tiszo. Opisal je razmere pred vojsko in ob njenem pričetku. Rekel je: »Kadar smo imeli opravka z gospodi iz zunanjega urada, smo dobili vtis, da govorimo z ljudmi iz 17. in 18. stoletja. Zdaj so pa gospodje presenečeni in pravijo: Poglejte, tega nismo vedeli!« V njihovih očeh smo bili vselej veleizdajalci; naša veleizdaja je bila v tem, ker nismo hoteli izdati svojega naroda!« (Cenzura). Končno je izjavil: »Tisti, ki jim je vojska dala dobičke, morajo plačati stroške za njo. Čehi hočejo popolno uveljavljenje ljudskih plasti v češki državi, enakopravnost narodov, enakopravnost v narodu.« (Viharno odobravanje. Konec govora je konfisciran.) — Poslanec Nemec je rekel, da se mora češka država popolnoma demokratizirati, da češki narod zopet ne doživi Lipana in Bele gore. (Cenzura.) Zahtevamo mir, kruh, svobodo in našo državo! (Živahno odobravanje.)

V izredni seji praškega občinskega sveta, kateri je predsedoval župan Groš, so sklenili najodločnejši protest proti izvozu živil iz kraljevine Češke, dokler se ne pokrije potrebščina domačega prebivalstva. Črtali so dodatno besedilo, da naj se protest naznani namestniku. Dr. Matuš je namreč predlagal, **naj se sploh z namestništvom več ne pogajajo!**

Slika mesta.

Ponedeljek v Pragi! Mesto izgleda, kakor ob nedeljah. Medtem, ko živi Ogrska v preobilici in ko dobivajo v nemških pokrajinah Avstrije redno kruh in moko, Čehi več mesecev niso videli moke in so bili srečni, če so dobili včasih kaj kruha. Iz dežele pa izvažajo živila in ljudje se boje bodoče zime: stradanja...

Tvornice so vse zaprte, električna železnica ne vozi, drugi vozovi tudi ne; take tišine Praga niti ob nedeljah in praznikih ne pozna; trgovine so vse zaprte.

Povsod vidiš pehotne oddelke in orožnike ter strojnice. Ljudje se zbirajo, razženo jih, pa se zopet zbero

Vaclavov trg in parki so se spremenili v vojaški tabor; strojnice so stale na cesti, konji so se pasli v parku, iz vojnih kuhinj se je kadilo; ambulanc in drugih voz ni manjkalo. Predstavo fronte v Pragi si je ogledovalo na tisoče in tisoče Pražanov in Pražank. Ljudi so razganjali, toda več kordonov so že opoldne opustili, vse pa zvečer. Mlade fante, ki so zvečer ob pol 7. uri demonstrirali, je naskočila policija na konjih; zbežali so kriče in žvižgajoč v stranske ulice. Příkope in Vaclavov trg je nato zopet zasedlo vojaštvo.

Pri praških mostovih do 6. ure zvečer niso pobirali mostnine.

Poročila časopisja o praškem ponedeljku kažejo veliko cenzurnih lis.

Štrajk v Škodovih tvornicah.

Plzenj, 14. Danes je v vseh tvornicah počivalo delo. Pred mestno hišo je govoril češki socialno demokratični posl. Pick, ki je prebral tudi oklic o razglasitvi češke republike. Govorila sta za njim še govornika Poljakov in Jugoslovanov ter poslanec Lukawski. Nemirov ni bilo. Delo je počivalo tudi v Škodovih tvornicah.

Notranja politika.

Federalizacija odklonjena

Dunaj, 15. oktobra. Danes popoldne se je vršil kronski svet, ki je razpravljal o federalizacijskem načrtu grofa Silve-Tarouce. Kronski svet je federalizacijo odklonil, ker baje — glasom zanesljivih informacij — ententa niti ne zahteva tako dalekosežnega preustroja države in ker je baje iz taktičnih vzrokov boljše čakati.

Te iz nemških virov prihajajoče vesti so najbrže preračunjene na mistifikacijo javnosti. Vsekakor pa vlada na slovanski strani popolnoma mirno razpoloženje in samozavestnost.

Wilsonov odgovor Nemčiji kronskemu svetu, ko je zboroval, še ni bil znan.

Beck Hussarekov naslednik?

Dunaj, 15. oktobra. Misija grofa Silve Tarouce velja danes že za ponesrečeno. V svojem programu, ki ga je izdelal v memorandumu ter ga je predložil že v četrtek cesarju, zagovarja najširšo federalizacijo monarhije. Pri današnjem kronskem svetu je bil njegov načrt zavrnjen. Med kandidati za predsedništvo v novem kabinetu se od nekaterih strani zopet ponuja baron Beck. Na slovanski strani je proti njemu hud odpor. Njegovo ministrstvo bi imelo skrbeti za večine iz nemške meščanske stranke in nemških socialistov, da rešijo državne potrebe. Njegovo ministrstvo bi bilo torej zgolj poslovno ministrstvo ali kakor pravijo Nemci: »Geschäftsministerium«.

Cesar Wekerlejeve demesije ni sprejel.

Budimpešta, 15. oktobra. (K. u.) »Magyar Todosito« poroča iz merodajnega mesta, da cesar demisije Werkelejevega kabineta ni sprejel. Cesar je danes poklical k sebi ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja in mu sporočil, da demisije vlade ne sprejme, ker ji popolnoma zaupa.

Nemčija in avstrijski Slovani.

Dunaj, 15. oktobra. Seja vojnega odseka avstrijske delegacije se je danes zgodaj prekinila, ker so priredili na nemškem veleposlaništvu raut. Značilno za situacijo je, da so bili k temu rautu povabljeni iz avstrijske gosposke zbornice tudi slovanski člani delegacije ter iz poslanske zbornice poleg nemških članov tudi Rusini. **Jugoslovani, Čehi in Poljaki iz poslanske zbornice, ki so člani delegacije, niso bili povabljeni. Vsled tega se tudi povabljeni poljski in češki člani iz gosposke zbornice rauta niso udeležili.**

Tisza spet na Dunaju.

Dunaj, 16. okt. Grof Tisza in minister Szereny sta prišla iz Budimpešte na Dunaj.

Nemci se umikajo na vsej črti.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. oktobra. Uradno:

Vojna skupina kraljeviča Rupreta.

Sovražnik je na Flanderskem zopet pričel svoje napade na široki fronti med Zarrenom in Lyso. Posrečilo se mu je, da je prodrl čez naše prednje postojanke. Opoldne se je boj ustavil v črti Cortemarck vzhodno od Rousselaere, ki je po trdem boju pripadla sovražniku, — jugozahodno od Iseghema — severno vzhodno od Menina. Menin in Wervicq smo držali proti močnim napadom. Preprečili smo sovražnikove poskuse, da prekorači pri Komenu (francosko: Commines) Lyso. Pri popoldne ponovljenih napadih smo izgubili Handzaemo in Cortemarck. Omagali so močni, z oklopnimi vozovi na obeh straneh Oitsa vodeni napadi. Sovražnik je popoldne med Iseghemom in Meninom pridobil le še malo tal.

Uspešni boji pred postojankami zahodno od Lille in ob kanalu Haute Deule.

Delni sovražnikovi napadi so v odseku Selle omagali pri Maussyju in pri St. Soupletu.

Vojna skupina namškega cesarjeviča.

V gosti jutranji megli je sovražnik izpadel vzhodno od St. Quentina čez Oiso in se je začasno ustalil na višinah Macquignyja in vzhodno od Orignyja. Obkoljevalno nastavljeni protinapad ga je z višin vrgel proti Oisi nazaj.

Silni delni boji so se pred novo fronto bili severno od Laona, zahodno od Aisne in ob ovinku Aisne južno od Grand Prečja.

Vojna skupina generala pl. Gallwitza.

Američan je med Airo in Mozo napadel z močnimi silami. Žarišče bojev je bilo vzhodno od Aire in na obeh straneh iz Charpentiryja v Bantheville vodeče ceste. Deloma do štirikrat ponovljeni napadi so omagali, pridobili so le deloma ozemlja na obeh stranh Romagne.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 15. oktobra zvečer. Uradno. Na bojišču v Flandrski je sovražnik nadaljeval svoje napade. Pridobil je nekaj ozemlja v omejenem obsegu.

Zahodno od Moze so se delni boji odločili nam v korist.

Beg iz zasedenega ozemlja.

Berlin, 15. oktobra. Ker obstreljujejo čete entente francoske in flandrske kraje, beže Francozi in Belgijci v velikih množicah. Na stotisoče beguncev je vzelo s seboj le najpotrebnejše reči.

Nizozemci pričakujejo 100.000 beguncev iz Belgije.

Amsterdam, 15. oktobra. (K. u.) Neki tukajšnji list poroča, da pričakujejo na Nizozemskem zdaj iz Belgije 100.000 beguncev.

Z Balkana.

Italijani zasedli Drač.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. oktobra. (K. u.) Italijani so zasedli Drač, katerega smo mi bili izpraznili.

Premikanja v Albaniji in v Srbiji se izvajajo brez posebnega bojnega stika s sovražnikom.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. oktobra. Uradno. Na višinah severnozahodno od Niša in severno od njega so bili manjši boji.

Turška mirovna nota Wilsonu.

Iz New Yorka poročajo 14. oktobra: Španski poslanik je danes izročil turško mirovno noto, katere besedilo se tako-le glasi:

Podpisani opravnik Turčije ima čast, da v zmislu navodil svoje vlade obvesti državnega tajnika Združenih držav brzojavno o tem, da cesarska vlada pozivlja predsednika Združenih držav, naj prevzame nalogo za upostavo miru in naj o tem pozivu obvesti vse vojujoče se države ter jih povabi, da delegirajo pooblaščence, da se začno mirovna pogajanja. Cesarska vlada sprejme kot podlago za pogajanja točke, ki jih je postavil predsednik v svoji spomenici kongresu dne 8. januarja in naslednjih izjavah, posebno v svojem govoru dne 30. septembra t. l. Da se krvoprelitju napravi konec, prosi cesarska vlada, da se morajo storiti koraki, da se takoj sklene premirje.

Turčija mora brezpogojno kapitulirati.

Berlin, 15. oktobra. Kaj da čaka Turčijo, odkriva »Daily Mail«, ki piše: Odgovor predsednika Wilsona se bo strnil v dve besedi: Brezpogojna kapitulacija! Zavezniki bodo potem uredili usodo Turčije, ki jim mora odstopiti Dardanele, Bospor in vojne ladje, umakniti svoje čete s Kavkaza in iz Perzije in vrniti Baku, izprazniti Sirijo in omogočiti zaveznikom, da se odstrani nemška zastava s Črnega morja, da bo mogoče podpirati ententi prijazne elemente v Rusiji. Če se izpolnijo navedeni pogoji, zavezniki ne bodo s Turčijo strogo postopali.

Nova turška vlada.

Carigrad, 14. oktobra. (K. u. Reuter.) Ministrstvo Talaat paše je odstopilo. Posle je prevzela nova vlada. Veliki vezir in istočasno vojni minister je Izzet paša, notranji minister Feti bej, bivši turški poslanik v Sofiji, minister mornarice Reuf bej, poveljnik turške vojne ladje »Hamidije« med vojsko na Balkanu, finančni minister je Djavid bej. Zunanji minister še ni imenovan. Posle zunanjega ministrstva bo začasno vodil Nakbi bej, bivši turški veleposlanik v Rimu.

Za brambo Carigrada.

Dunaj, 16. okt. »N. Fr. Pr.« poroča, da dela Enver paša priprave za brambo Carigrada.

: Prispevajte za sklad S. L. S.! :

Politične novice.

+ **Ne prehod, marveč odhod.** Deželni glavar dr. Šusteršič izjavlja v svojem listu: »Porajanje jugoslovanske države nalaga kranjskemu deželnemu odboru posebne naloge, glede katerih bo moral zavzeti stališče v najkrajšem času. Te naloge bi označil kratko v sledečih pragmatičnih stavkih: 1. Držati se vestno deželne ustave, dokler se ne razveljavi; 2. varovati deželno imetje za deželo, to je za zemljo, ki danes še tvori kranjsko vojvodino; 3. zavedati se, da se samostojna deželna uprava nahaja danes v prehodni dobi in da ima računati že sedaj z bodočo jugoslovansko upravo. — Te točke so zanimive kar po vrsti. V 1. obljublja g. deželni glavar, da se bo poslej vestno držal deželne ustave; to nam je sicer po dosedanjih skušnjah težko verjeti, a tudi dober namen je hvalevreden. Žal, da prihaja g. dež. glavar tako pozno s svojim plemenitim sklepom, kajti sedaj ga bo imel le še malo časa priliko izvrševati. V 2. točki sklepa dr. Šusteršič, da bo skrbno varoval deželno imetje. Upamo, da bo to svojo nalogo vršil skrbneje nego doslej, a tudi v tem slučaju bo moral odgovor dajati za tiste čase, ko ni posebno skrbno razpolagal z deželnim imetjem. Najzanimivejša je 3. točka. Dr. Š. jo razlaga tako, da smatra deželni odbor samega sebe za neke vrste prehodnega upravitelja za tisto deželno upravo, ki šele pride. Dr. Š. torej upa v svoji skromnosti, da se bo s svojim štabom in s pomočjo prehodne dobe preselil v nove, večje razmere. Tu se g. šef deželnega odbora zelo moti. Zaenkrat mu sicer ne nameravamo podreti vseh iluzij, ki si jih ustvarja, a toliko mu vendar smemo izdati, da je bolje, če se pripravi na odhod kot na prehod!

+ **Sprejem pri cesarju.** Dne 15. t. m. je cesar med drugim srpejel ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja, avstrijskega ministrskega predsednika barona Hussareka, najvišjega dvornega mojstra v p. princa Konrada Hohenloheja, tržaškega namestnika bar. pl. Fries-Skeneja in ogrskega poljedelskega ministra Szterenyija.

+ **Trdovratne nemške sanje o Jadranu.** »Tagespost« priobčuje uvodnik, v katerem dokazuje potrebo, da se alpski in sudetski Nemci ločijo, ker so njihove koristi nezdružljive. Svoja izvajanja zaključuje: »Alpski Nemci morajo stremiti za lastno državo, ki more v zmislu zgodovinske zveze tudi v bodoče nositi ime Avstrija. O njihovem stališču nasproti Slovencem bomo govorili v posebnem sestavku. Sudetski Nemci bodo mogli kot 3½ milijonski narod svojo samoodločbeno voljo s krepkejšo pravico uveljaviti nego trikrat slabejši Slovenci in z večjo pravico zahtevati pripojitve celokupnemu narodu, ki je v resnici njihov narod, dočim so Hrvatje drug narod nego Slovenci (?!). Sudetski Nemci, ki morajo, ako ne pride več do avstrijske federacije, itak po veliki večini iskati združitve s Prusijo, Saško in Bavarsko, in ki ne stoje pod vplivom dinastičnih ozirov v toliki meri kakor konservativni krogi alpskih Nemcev, naj torej korakajo sami; bolje je tako. Oni imajo drugega nasprotnika in druge cilje. Mi alpski Nemci pa moramo kot sklenjena moč, kot država Avstrija, obrniti svoj pogled na jug, na pot do Adrije in na Adrijo samo, katero stražimo za nemštvo že nad 500 let.« — Adrija nemška — kakšne sanje!

+ **Vedno enaki.** Dunajski tednik »Der Friede« biča avstrijsko neresnost, ki si je v vojni in miru enaka, tako-le: Sedaj, ko je treba prijeti in delati, vidimo, kako krog te nesrečne države zopet brenči mrčes praznih besed. Veter jih je spihal z desne na levo, to je vse. Miru še nimamo, toda velika mirovna psihoza že razprostira svoje sence nad deželami. Dobri ljudje, ki nosijo v gumbnici še vse mogoče neokusne vojne znake in na prstih pločevinaste prstane, že letajo okoli in iščejo, če niso kje naprodaj novi znaki, prav radikalni. Misel svetovnega miru in narodne avtonomije, ki so jo včeraj še sumničili in zasmehovali, danes že mlatijo in pretiravajo. Strah nas je pred temi novimi frazami; drži se jih enak vonj po krvi, kakor se je držal starih. Neomajni patrioti, ki bi bili včeraj ob treh popoldne še raje umrli (kakor se pravi), nego dali Črnogoro in Furlanijo, se danes dopoldne vriskaje odpovedujejo Galiciji in Češki. Besede, ki so se tako dolgo zamolčavale: svoboda, človeštvo, narod, rjovejo na trgu brez strahu, brez pobožnosti, brez vere. »Demokratizirati« pravijo ravnotako, kakor so prej rekli »vzdržati«. Tega niso nikoli resno hoteli in tudi onega nočejo. Ali se pri nas vse razprši v babje čenče? Mož, ki je še vedno prepričan aneksionist, mož z neizkorenljivo blodnjo zmagovitega miru — ali ni ta mož v svoji norosti simpatičnejši nego te vetrnice? Tu in danes se pokorimo za težke pomanjkljivosti naše politične vzgoje. Velike umetnosti, da bi se dale z dostojanstvom pregovoriti in prepričati, našim masam docela manjka. **Ali hočemo na teh tleh zgraditi novo stavbo?** — Tako se je nad Nemci še nazadnje maščevala njihova nepoštena nacionalna politika, ki so jo s polno zavestjo uganjali dolga desetletja.

+ **Preki sod** za Liko so včeraj ukinili.

+ **Nobene izjave!** Vesti listov, da bodo hrvatski delegati podali v Budimpešti izjavo glede odcepitve Hrvatske od Ogrske, ne odgovarjajo resnici.

+ **Hrvatska cenzura.** Varaždinska cenzura je prepovedala tamošnjim visokošolcem prirejati predavanja, ki bi se bavila s socialnim in nacionalnim vprašanjem. Tako so prepovedana predavanja o Trstu in narodnem delu v Istri.

+ **»Hrvatsko kolo«,** tako se imenuje nova hrv. stranka, ki se je ustanovila v Osjeku. Na svojem zborovanju se je izjavila za narodno koncentracijo. Imenovana stranka diši precej po frankovcih.

+ **Ogrska vladna kriza.** »Magyar Tudosito« poroča 15. t. m., da je vladar na Dunaju mudečega se ogrskega ministrskega predsednika dr. Wekerleja poklical na avdienco in mu naznanil, da njegove demisije ne sprejme, ker mu popolnoma zaupa. — Dalje poročajo iz Budimpešte: Tajni svetnik Navay je svojo misijo odložil. Grof Apponyi je izjavil, da bi bil le tedaj pripravljen stopiti na čelo koncentracijskega kabineta, ako bi krona zajamčila demokratizacijo volilne pravice. Temu se upira Tisza, vsled česar je postala tudi kandidatura grofa Apponyija brezpredmetna.

+ **Pilsudski spuščen.** Berlin, 16. okt. Bivšega poveljnika poljskih legij Pilsudskega so spustili na prosto. Pilsudski bo te dni došel v Varšavo.

+ **»Dunaju se ni treba bati.«** Včeraj je imel dunajski občinski svet sejo, v kateri so sklenili najeti novo posojilo v znesku 250 milijonov kron. Župan dr. Weiskirchner je naznanil, da je pobiranje kljuk na Dunaju ustavljeno. Na vprašanje o usodi Dunaja po vojski, je župan dr. Weiskirchner odgovoril v daljšem, zelo optimističnem govoru. Dejal je med drugim: »Dunaju se ni treba bati. Po vojski se mu bo godilo boljše, kakor sedaj v teh bednih in žalostnih razmerah.

+ **Sprememba nemške ustave.** Berlin, 15. oktobra. (Kor. ur.) Wolff poroča: Zvezni svet je danes pritrdil zakonskemu načrtu o spremembi člena XI. državne ustave. Odstavek 2 člena se spremeni sledeče: »Za napoved vojske v imenu države je potrebno pritrdilo zveznega sveta in državnega zbora, izvzemši, da se je izvedel napad na zvezno ozemlje ali na njeno obal.« Odstavek 3 se nadomesti s sledečim določilom: »Mirovne pogodbe, kakor tudi take pogodbe s tujimi državami, katere se ozirajo na predmete državne postavodaje, potrebujejo pritrdila zveznega sveta in državnega zbora.« Popolno sodelovanje ljudskega zastopstva pri odločitvah o vojski in o miru je s tem zagotovljeno.

+ **Obračun s krivci v Nemčiji.** Na strankarskem shodu bavarske socialne demokracije so sklenili: Bavarski strankarski shod zahteva od državnega zbora, naj se skliče in izvoli državno sodišče, da dožene in kaznuje krivce, ki so izjalovili prejšnje mirovne akcije in so odgovorni za nesrečen izid vojske, za strašna bremena in žrtve, ki jih prenašamo med vojsko in jih bomo morali po njej. **Preiskava se ne sme ustaviti pred nobeno osebo, če tudi še tako visoko stoji.**

+ **Socialni demokrati se izjavili za princa Maksa Badenskega.** Berlin, 15. okt. (K. u.) Wolff poroča: Čujemo, da je socialnodemokratična državnozborska frakcija sklenila v svoji današnji seji, da z ozirom na celoten političen položaj ne ugovarja, da ostane princ Maks Badenski kancler.

+ **Socialni demokrati vodijo avstrijsko nemštvo.** V »Arbeiter-Zeitung« je izšel članek, ki pravi med drugim: Čehi, Poljaki, Jugoslovani hočejo ustanoviti svoje države. Nemci v Avstriji jih ne moremo ovirati, ker nismo za to več dovolj močni. Nemški socialni demokrati v Avstriji jih tudi nočemo ovirati. Kadar si bodo Čehi, Poljaki in Jugoslovani ustanovili svojo državo, bomo morali Nemci združiti vsa nemška ozemlja v Avstriji v posebno nemško avstrijsko državo. Ker pa žive Nemci, če izvzamemo male jezične otoke, ločeni v notranjem avstrijskem ozemlju, v nemških delih Češke in v zahodni Šleziji s sosednimi severno-nemškimi okraji Moravske, ne moremo ustanoviti ene, marveč tri nemške avstrijske države, ki se bodo morale nasloniti na Nemčijo, če ne bodo hoteli Čehi, Poljaki in Jugoslovani skleniti skupne pogodbe o gospodarskih in prometnih zadevah. — Avstriji obračajo hrbet tudi nemški socialni demokrati.

+ **Seja nemškega državnega zbora zopet odgodena.** Berlin, 15. okt. (K. u.) Predsednik državnega zbora je preklical za v sredo 16. t. m. napovedano sejo nemškega državnega zbora in si pridržal pravico, da skliče novo sejo.

+ **Nadomestne volitve v Berlinu.** 15. oktobra. (K. u.) Pri nadomestni volitvi za rajnim državnim poslancem dr. Kaempfom v državnozborskem volilne okraju Berlin I. [illegible] glasovnice 4764 volilcev. Od teh je dobil tajni justični svetovalec Kempner (napredna ljudska stranka) 2294 in mestni odposlanec Hugo Heilmann (soc. demokrat) 1720 glasov. Ožja volitev med Kempnerjem in Heilmannom bo 29. okt.

+ **Avstrijski Italijani pri Clemenceauju.** Milanski »Il Secolo« poroča, da je sprejel Clemenceau zastopnike »neodrešenih italijanskih ozemelj« in sicer bivše poslance Pitacca iz Trsta, Venanzia iz Istre, Zanello iz Reke in Ghiglianovicha iz Zadra.

Dnevne novice.

— † **Šlik Alojz.** Umrl je pri Malinedelji č. g. kaplan Alojz Šlik. Pogreb bo v sredo ob 10. uri dopoldne. Pokojnik je poprej služil kot kaplan pri Sv. Andražu v Slov. gor. Bil je vnet dušni pastir in navdušen narodnjak.

— **Umrla je** v D. M. v Polju za špansko boleznijo gdč. učiteljica Pavla Mohar. Pogreb se vrši v petek ob 3. uri popoldne.

— **Umrl** je na Grosuplem jurist Ante Košak, star 24 let.

— **Narodni davek.** Neimenovan gospod iz Ligojne pri Vrhniki je daroval Narodnemu svetu kot narodni davek 40 K. Nadalje neimenovani za Narodni svet 20 kron. Presrčna hvala!

— **Iz Sore.** Preteklo nedeljo je vprizorilo gasilno društvo v Sori narodno igro »Krivoprisežnik« s povoljnim uspehom. Dvorana gasilnega doma je bila polna, videti je, da ljudstvo želi razvedrila. Nastopil je tudi sorški mešani zbor pod vodstvom g. nadučitelja. — V nedeljo 20. t. m. se igra ponovi.

— **V Celovcu** sta bila 15. t. m. v knezoškofijski kapeli poročena dr. Karel baron Born, c. kr. ritmojster, deželni poslanec in graščak pri Sv. Katarini pri Tržiču z Marijo Renato, grofico Lodron-Laterano, hčerko deželnega predsednika na Koroškem.

— **Mesto venca** na krsto tretješolca Adota Globočnik so dijaki c. kr. gimnazije v Kranju darovali 150 kron za oslepele slovenske vojake v Gradcu.

— **80 vojaških lekarnarjev** je dobilo šesttedenski dopust za službo v civilnih lekarnah.

— **V Budimpešti** je 14. t. m. obolelo za hripo 1014 oseb, 64 jih je umrlo.

— **Korist letnega časa.** Na Ogrskem so letos vsled uvedbe letnega časa prihranili poldrugi milijon ton premoga.

Cenjena naročila na oglase naj izvoli občinstvo kolikor največ mogoče oddati že zvečer do 7. ure, ker sicer radi pomanjkanja osobja v tiskarni ni mogoče vsem postreči.

Ljubljanske novice.

lj **Posebno izdajo »Slovenca«** smo izdali danes zjutraj za Ljubljano. Za zunanje naročnike smo vse ponatisnili v današnji številki.

lj **Smrt med učitelji.** Umrl je včeraj v deželni bolnišnici za špansko boleznijo mestni učitelj g. Matija Janežič. Pogreb se vrši v četrtek, 17. t. m., ob pol 6. uri popoldne iz deželne bolnišnice. — Včeraj popoldne je umrl mestni nadučitelj g. Anton Razinger.

lj **Sestanek kat. akad. starešinstva** se vrši jutri, v četrtek, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Rožicah.

lj **Iz uredništva uradnega lista.** Prof. Adolf Robida nam poroča, da se je sicer pogajal glede prevzetja uredništva uradnega lista, da pa je bil pripravljen prevzeti to mesto le v slučaju, če začne pod njegovim uredništvom sedanja »Laibacher Zeitung« izhajati v slovenščini. Tozadevno poročilo »Slovenca« torej ni bilo točno.

lj **Anton Razinger,** eden najodličnejših slovenskih pevcev, starosta in častni član pevskega zbora Glasbene Matice je včeraj po daljšem bolehanju umrl. Glasbena Matica vabi vse svoje starejše in mlajše pevce, da počaste spomin slovenskega kulturnega delavca z udeležbo pri pogrebu. Pogreb se vrši jutri, v četrtek poopldne ob 4. uri iz hiše žalosti na Rimski cesti.

lj **Predavanja v št. peterski Prosveti** so do 1. novembra vsled bolezni ustavljena.

lj **Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske** od 6. do 12. oktobra 1918. Novorojenih 12; mrtvorojen 1. Umrlih 67. — Od umrlih je 34 domačinov in 33 tujcev. Umrli so: za grižo 4 (med njimi 2 tujca); za jetiko 7 (med njimi 2 tujca); vsled mrtvouda 1; za pljučnico 21; za influenco 16; za raznimi boleznimi 18. — Za nalezljivimi boleznimi so oboleli, in sicer za grižo 2 tujca in 1 vojak; za vratico (difterija) 2 domačina.

lj **Umrli** so v Ljubljani: Frančiška Skerbič, kuharica, 25 let. — Antonija Punčuh, nadučiteljeva žena, 54 let. — Viktor Filipič, delavčev sin, 14 let. — Apolonija Trtnik, služkinja, 19 let. — Anton Juvan, krojaški pomočnik, 51 let. — Natalija Culot, trgovčeva vdova, 33 let. — Ivana Erbežnik tovarn. delavka, 40 let. — Ivan Florjančič, tehnik, 22 let. — Bogomir Huttmann, rejenec, 14 mesecev. — Ana Krteli, sirota, 7 let. — Silva Menart, hči železn. uslužbenca, 18 mesecev. — Ana Žurbi, delavka, 14 let. — Stanko Podboj, trgovčev sin, 11 let. — Ivan Vrhovnik, železničar, 42 let. — Avgusta Grimm, inženirjeva vdova, 78 let. — Marija Puh, mizarjeva žena, 71 let. — Lucija Hvalič, užitkarica, 73 let. — Anton Razinger, mestni učitelj in meščan, 68 let. — Gregor Jurca, hiralec, 66 let. — Alojzija Novak, zasebnica, 65 let. — Pavla pl. Schildenfeld, žena pisarn. oficijanta, 33 let. — Ivan Jamnik, tob. tov. delavec, 52 let. — Ana Boršnik, zasebnica, 20 let.

lj **V Ljubljani bivajoče žene in zakonske ter nezakonske otroke v vojni padlih, umrlih in uradno pogrešanih vpoklicancev,** oziroma njihove zakonite zastopnike, ki se še niso zglasili v svrho oblastveno zaukazanega uradnega štetja vojnih preostalih, opozarjamo, naj se nemudoma zglase na mestnem magistratu, glavne stopnjice, levo, vrata št. 2 na hodniku. Opustitev zglasitve je kaznjiva. Tega štetja ni zamenjati s štetjem pogrešancev po vojni poizvedovalnici Rdečega križa na Dunaju. Tudi nikakor ni res, česar se nekatere stranke po nepotrebnem boje, da bi imele lahko vsled zglasitve kako škodo, ker bi morda izgubile vojaško državno ali kako drugo podporo. Nasprotno je res, da je edini namen štetja ta, da se dobi zanesljivo podlago za štatistiko in za sistematično podpiranje vojnih preostalih.

lj **Pojasnilo.** Na željo g. ravnatelja Matije Kumpa radevolje pripominjamo, da njegova velec. rodbina ni identična z rodbino Kumpovo, ki je v pondeljkovi številki našega lista objavila neko »Svarilo«.

Štajerske novice.

š **Jugoslovanska manifestacija v Trbovljah.** V nedeljo, dne 13. oktobra se je vršilo blagoslovljenje zastave »Orla« v Trbovljah. Slavnost bi se imela izvršiti 26. julija 1914, pa izbruh svetovne vojske jo je preprečil. Dopoldne se je vršila sveta maša na prostem, pri kateri je g. župnik Časl imel cerkveni govor in blagoslovil zastavo; kumica zastave je bila gospa dr. Benkovičeva. Popoldne se je vršila javna telovadba »Orla« na vrtu za Društvenim domom, potem pa se je ob navzočnosti tisočere množice vršilo javno zborovanje, na katerem so govorili ob prekipevajočem navdušenju naroda vseh slojev poslanec dr. Benkovič in posl. Vrstovšek ter župnik Časl. Ta manifestacija je bila popolen nadomestek za prepovedano binkoštno zborovanje. Orožništva ni bilo blizu — znak časa. Ljudstvo je z radostjo vzelo na znanje politične novice, katere sta prinesla poslanca z Dunaja. — Sledila je lepa zabava.

Prosveta.

pr **Iz gledališke pisarne.** Opozarjamo, da se danes zvečer vrši Branislav Nušičeva komedija »Svet«. Kakor smo že pisali, je Nušič najpopularnejši srbski pisatelj nad vse priljubljen na zagrebškem gledališču, kjer so njegova dela stalno na repertoarju. V četrtek se ponovi za abonement »C« Jarasekova gledališka igra »Laterna«.

pr **Denarne prispevke za Narodno galerijo** (članarino, ustanovnino itd.) je nasloviti na Kreditno banko v Ljubljani v roke g. ravnatelja H. Krofte, dopise pa naravnost na društvo v Ljubljani.

pr **Slovenska Matica.** Odborova seja Slovenske Matice bo v četrtek dne 17. t. mes. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

pr **Razstava narodnih ročnih del in noš** je odprta nepreklicno samo še do vštete nedelje, dne 20. t. m. Kdor je še ni videl, naj torej zanesljivo uporabi te zadnje dneve. Lep okras so razstavi tudi slovenske narodne originalne slike: J. Klemenčiča »Madona«, »Pri vezanju šopka« in »Pri delu« ter M. Gasparija »Krst«. Vstop v razstavo od 9. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne. Vstopnina 1 K.

Aprovizacija.

a **Prodaja praških klobas po znižani ceni.** Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v četrtek, dne 17. oktobra popoldne strankam z zeleno izkaznico B od št. 450 do 550. Vsaka oseba dobi ¼ kg; kilogram stane 8 K.

a **Mast.** Stranke VIII. in IX. okraja, ki imajo maščobno izkaznico s kuponom za mesec september, dobe v vojni prodajalni v Gosposki ulici mast po sledečem redu: VIII. okr. v petek popoldne od št. 1 do konca. IX. okr. v petek popoldne od št. 1 do konca. Stranka dobi za vsako osebo ½ kg masti, kilogram stane 64 K. Nakaznico za mast, ki ostane brez kuponov, naj se hrani. — Posodo je prinesti seboj.

a **C. kr. državnim vpokojencem (tudi njih vdovam in sirotam)** se bode oddajal v ponedeljek, torek in sredo, dne 21., 22. in 23. t. mes., popoldne od pol 2. do pol 5. ure ješprenjček (Rollgerste). Na vrsto prihajajo v ponedeljek stranke od A—J, v torek one od K—P in v sredo ostale. Na vsako osebo pride 1 kg. Kilogram stane 1 K 90 vin. Stranke imajo vreče in posodo seboj prinesti in si drobiž same preskrbeti. Vpokojenci orožništva in vpokojene delavke tobačne tovarne ne pripadajo k tej akciji.

Karel Scholle
c. in kr. nadporočnik

Mila Scholle roj. Zupančeva

poročena

Praga. 15. oktobra 1918. Brtnek.

Janko Mencinger

Katica Mencinger roj. Blanuda

poročena

Jesenice Vesprinac

12. oktobra 1918

KOLESARJI, POZOR! Kdor se hoče dobro in trajno voziti, naj si nabavi prve avstr. patentirane **obroče** za kolesa. Prekašajo dosedaj vse nove iznajdbe, popravila so izključena, ter si vsakdo pri tem prihrani mnogo denarja in časa. Dobijo se obroči na **Marije Terezije cesti 6.** Kolesa se imajo pripeljati s seboj. Gen. zastopstvo za Kranjsko: **Ernest Aljančič, Ljubljana.** Okraj. zastopniki se sprejmejo.

Stare damske klobuke

sprejema v popravilo in tudi nove na nove oblike prenaredi FRANC CERAR, tovarna slamnikov v STOBU, pošta Domžale pri Ljubljani. - Cene primerno nizke, točna postrežba. 3715

Proda se približno 200 vreč

kostanjevega oglja

Vreče mora kupec sam dati. Ponudbe s ceno na upravništvo Slovenca pod Oglje št. 3765.

Kupi se hiša

s par njivami najraje kje na Gorenjskem ali Koroškem. Ponudbe na hiš. št. 62, Tržič, Gorenjsko. 3785

Išče se

dobra kuharica

za na deželo na Hrvatskem, plača 60 K in dobra hrana. Ponudbe pod Kuharica štev. 1 na upravništvo Slovenca.

Krema za britje

najboljša kakovost, rabljiva brez vode. 1 porcelan. lonček K 7·50

Milo za britje

pristno, najboljše vrste 1 kos 3 K 1 kg K 34·— Pošilja proti naprejposlatvi denarja

M. JÜNKER, eksportna trgovina Zagreb 39, Petrinjska 3/III. Hrv.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: **umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.**

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Dva delavca in več deklet

SE SPREJME za delo v kartonažni tovarni I. BONAČ sin, LJUBLJANA.

Pisalni stroj

z vidno pisavo in nemško tastaturo ima na prodaj LEONORA WATZAK, Wolfova ulica št. 12. dvorišče, Ljubljana.

POZOR! POZOR!

Slaščice!

Po nizki ceni prodajam razne slaščice, kot: KARAMELE, MENTOL, MALC, MELISENCE, FONDANT-KOCKE itd.

G. DARBO, LJUBLJANA,
Mestni trg št. 13. 3782

Harmonij

(znamka Hörügel), malo rabljen, je NA PRODAJ. Vprašati v upravništvu »Slovenca pod **št. 3823.**

Po 1. novembru se oddata

dve prazni sobi

sredi mesta z najlepšim razgledom. — Pismena vprašanja pod soba na upravo Slovenca.

Proda se devet oralov

njiv in gozda

ob državni cesti med Lukovico in Krašnjo dne 2. novembra t. l. ob 3uri popoldne na lic umesta na dražbi.
Pojasnila dá 3905

notar Rahne na Brdu.

Klavirje, harmonije

in vse glasbene instrumente

prodaja in izposoja

Alfonz Breznik,

Ljubljana, Kongresni trg štev. 15.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & KO., Ljubljana, ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Dobra kuharica

srednjih let, vajena večje kuhe (20 oseb) in vsega gospodinjstva, se takoj sprejme proti dobri plači v večjo trgovsko hišo poleg dekle. Ponudbe pod »Dobra kuharica« 3886 na upravo »Slovenca. Istotam se sprejme tudi DEKLA, vajena živine. Ponudbe pod »Pridno dekle«.

Kot

vzgojiteljica

k trem otrokom se sprejme starejša izobražena dama Slovenka. Znanje jezikov, glasbe in nadzorstvo gospodinjstva daje prednost. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vzgojiteljica« 3887.

PRODA SE

železna peč, kopalna banja, velika kredenca, razlišena okna.

Poizve se v upravništvu »SLOVENCA« pod št. 3883.

Pred mirom!

Cene vsak dan padajo, kljub temu še vedno kupujem

stare zobe

UMETNA ZOBOVJA, tudi zlomljena, po najvišjih cenah. Pošiljatve po pošti se takoj rešijo. 3882

PRVA LJUBLJANSKA NAKUPOVALNICA ZOB

Schlesinger

LJUBLJANA, STARI TRG 15, II.-nadst.

SUHE GOBE, nemešane, jedilne, same jurčke. 3416
IZTOČEN MED VOSEK, BRINJEVO OLJE, razna domača ŽGANJA, KUMNO itd. KUPI vsako množino po najvišjih cenah

M. Rant, Kranj.

Prodaja: VINO, ŽGANJE itd.

Zdravniki in veščaki so dognali, da je ZA ZDRAVILO IN OBRAMBO ŠPANSKE BOLEZNI najbolja pristna

slivovka

katera se dobi pri tvrdki:

Miha Omahen, Višnja gora

1 liter stane 50 kron; pri večjem odjemu popust.

Naročnik mora sam posodo v napolnitev dostaviti. 3885

NA PRODAJ je štiri leta star

konj in koleselj

Več pove g. ANDREJ PERKO, Zgornja Šiška št. 29. 3888

V bližini kolodvora

se išče takoj 3844

šupa ali skladišče

z nekoliko praznega sveta.

Ponudbe »Poštni predal 151«.

Prodajo se 4 lepi težki **konji** po štiri leta stari in štirje ali več po 10 tednov starih

praščkov

Poizve se v LJUBLJANI, Poljanska cesta številka 55.

Naprodaj je nova

lisičja garnitura

Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro „GARNITURA“

Dve gospodični iščeta

STANOVANJE

če mogoče s hrano. - Ponudbe pod STANOVANJE štev. 3874 na upravništvo Slovenca.

Išče se

VINSKA KLET

Ponudbe pod KLET na upravništvo SLOVENCA. 3875.

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

100.000 l hvaležnih odjemalcev potrdijo, da uničevalec korenin „Riabalsam“ v treh dneh brez bolečin odpravi kurja očesa, bradavice, trdo kožo. Uspeh izajamčen! Cena 3 K, 3 lončki 7 K, 6 lončkov 10 K. Posip. prašek „Ria“ odstranja naglo pot na rokah in nogah. Cena K 2·50, 3 škatlje 6 K. Krema „Ciree“ omehča razpokane roke. Cena 5 K, 3 lončki K 12. **Zobobol** odstranja „Fides“ naitrdov. revmatiz. bolečine, ko je že vse odreklo, in pri otlih zobeh. Če ni uspeha, denar nazaj. Cena 3 K, 3 pušice 7 K, 6 pušic 10 K. Nikak. okam. zobovja ne neprijel. duha! Snežno bele zobe da „Xiria“, zobna tekočina. Takoj. uspeh. Cena 3 K, 3 stekl. 7 K. KEMENY, Kaschau (Kassa) I. poštni predal 12-0-30, Ogrsko. 1188

Ne zametujte denarja! Ne kvarite oblek z raznimi vojnimi barvami!

Za vsakega trgovca velik zaslužek!

Nudim Vam edino zajamčeno dobro, trpežno in blagu neškodljivo

barvo za obleke

iz najstarejše in največje tovarne za barve. Na stotine priznalnih pisem vsakemu na razpolago.

Razpošiljam samo I. vrste

v sledečih barvah: črna, modra, temno zelena, rdeča, temno rdeča, vijolčasta, siva, rujava in rumena. — Da se napravi temno modra, se dá polovico črne, polovico modre.

Na zahtevo slovensko navodilo.
100 zavojev 50 kron.
500 zavojev po 45 K za 100 zavojev.
1000 zavojev po 40 K za 100 zavojev.
Poštnine prosto pošilja 3136

Rudolf Cotič

Vrhnika.

Kuhinjsko emajlirano

posodo

kakor tudi **portland cement** ima v zalogi **Martin Plut**, trgovec v **Črnomlju, Dolenjsko.**

Dobro ohranjena ženska obleka

se proda, istotam se zamenja

nove moške čevlje za drva

Sv. Petra nasip 15, pritličje. 3841

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvirno zakonito zajamčeno »Skaboform« mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček 4 K, veliki lonček 6 K, porcija za rodbino 15 K. Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. Pazite na varstveno znamko »Skaboform«!**

Prodajalka

ZA TRAFIKO SE IŠČE. Vestna in **poštena ter dobra in spretna računarica, ki more vložiti kavcijo, naj pošlje ponudbo pod: »NASTOP TAKOJ« 3830 na** upravništvo »SLOVENCA«.

Pri tukajšnjem okrajnem glavarstvu se razpisuje začasno

mesto uradnika,

ki naj bi vodil **poljedelski in aprovizacijski referat.** Plača po dogovoru. Nastop službe s 1. januarjem p. l.

C. kr. okrajno glavarstvo Tolmin

dne 12. oktobra 1918. 3904

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pridelke, žita in krmo, zvonove proti prelomu, sprejema tudi **zavarovanja na življenje**, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1916 K 906.828·91, so poskočile koncem l. **1917 na 1,031.838·54.**

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjeništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Št. 13.937. 3772

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina iz mestne plinarne.

Podpisani mestni magistrat opozarja, da je s početkom zimskega časa (dne 16. septembra) zopet stopila v veljavo ministrska naredba z dne 1. septembra 1917, drž. zak. št. 370, in določbe ljubljanskega magistratnega razglasa z dne 14. septembra 1917, št. 13.621, glede štedenja z elektriko in plinom.

Tudi letošnjo zimo ni pričakovati, da bi mestna elektrarna in plinarna dobivali povoljne množine premoga. Zato se mestni magistrat zopet obrača do prebivalstva, da naj porabo elektrike in plina omeji do najnujnejše potrebe, sicer bo Ljubljana ostala pozimi brez razsvetljave.

Zlasti se opozarja, da je pod kaznijo prepovedana vsaka razkošna ali reklamna razsvetljava, dalje vsaka luč po izložbah in pred hišami.

Po notranjih prostorih, v gostilnah, kavarnah, pisarnah, delavnicah, prodajalnah itd. je dovoljena le najnujnejša razsvetljava.

Za merilo naj velja, da nikjer ne sme goreti več kot polovico luči. Po stanovanjih do štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo) ne sme goreti več kot dve električni svetilki po 25 sveč, po večjih stanovanjih ne več kot tri svetilke po 25 sveč.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevne svetlobe. Pisarne ne smejo rabiti luči po 3. uri in trgovine ne po 5. uri popoldne in od 1. novembra ne po 4. uri popoldne.

Električni motorji se smejo uporabljati izključno le pri dnevni svetlobi. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhalnikov, likalnikov in drugih električnih aparatov je prepovedana.

Poraba plina v obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča. Plinovi kuhalniki se smejo uporabljati le za pripravo manjših jedil, ne pa za glavne obede. Poraba plinovih peči, vodogrelcev in kopalnih peči s plinom je prepovedana.

Novih inštalacij za elektriko in plin se do spomladi ne bo izvrševalo.

Izvršitev vseh teh predpisov se bo strogo nadzorovala in bodo nepokorniki kaznovani denarno, oziroma se jim odvzame nadaljna dodaja elektrike ali plina.

V korist splošnosti pa je vsak posameznik dolžan naznaniti dotičnika, ki bi se ne ravnal po teh predpisih.

MESTNI MAGISTRAT LJUBLJANSKI
dne 5. oktobra 1918.

BARVE ZA OBLEKE

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), mastnec (Federweiß), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. Zankl sinovi, Ljubljana.

Ceniki se za časa vojske ne razpošiljajo.

Naš preljubi, nadebudni sin in brat, gospod

Danilo Boris

slušatelj prava, c. in kr. prostovoljec

je dne 15. t. m. ponoči, prejemši tolažila sv. vere, umrl v 22. letu svoje dobe.

Pogreb bo v sredo, 16. t. m. popoldne ob štirih iz hiše žalosti, Valvazorjev trg št. 6, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1918.

Dr. Danilo in Fernanda Marojca,
starši.

Nandek
brat.

Brez posebnega obvestila.

Lovro in Pavla Tepina naznanjata v svojem, kakor v imenu svojih sinčkov Marjana in Pavla, da je njih ljubljeni sinček in bratec

Bojan

učenec III. raz. Marijanišča

v torek popoldne ob 4. uri preminul.

Pogreb bode v četrtek, dne 17. oktobra 1918 ob pol 11. uri dopoldne iz hiše smrti Poljanska cesta št. 59 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 16. X. 1918.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Mihaela Košak naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njen iskrenoljubljeni sin, oziroma brat, stric in svak, gospod

ANTE KOŠAK

stud. iur.

po kratki mučni bolezni, previden s tolažili svete vere v 24. letu svoje dobe danes zjutraj ob 2. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika se vrši v četrtek dne 17. oktobra 1918, ob 4. uri popoldne od podružnice Sv. Mihaela na domače pokopališče.

Crosuplje, dne 16. oktobra 1918.

Brez posebnega obvestila.

JOSIPINA JANEŽIČ naznanja v svojem in v imenu svojih otrok, da je poklical Bog k Sebi njenega dragega soproga, oziroma dobrega očeta, gospoda

Matija Janežič-a

mestnega učitelja

po kratki, mučni bolezni previdenega s tolažili sv. vere.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v četrtek dne 17. t. m. ob pol 6 uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Ljubljana, dne 16. oktobra 1918.

Žalostnim srcem naznanjamo vsem ljubim sorodnikom, da je naša preljubljena hčerka in sestrica

Zorka

dne 15. t. m. mirno v Gospodu zaspala.

Ljubljana, 16. okt. 1918.

Frančiška Kobal, mati.

Ferdinand, Viktor, Ladislav, bratje. **Hilda, Frančiška, Štefi,** sestre.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše iskreno ljubljene hčerke, sestre, sestrične, svakinje in [illegible], gospodične

Tončke Boc

in za številno spremstvo na zadnji poti naše ljube pokojnice, ter vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo. Posebno pa se srčno zahvaljujemo prečastiti duhovščini in vsem dekletom za nošnjo vencev in šopkov. Sploh se zahvaljujemo vsem, ki so izkazali blagi pokojnici poslednjo čast.

Globoko žalujoči ostali.

Tužnim srcem javljamo tužno vest, da je naša nad vse ljubljena hčerka, sestra in teta

Helenica Poličar-jeva

danes v sredo 16. oktobra 1918, previdena s sv. zakramenti v starosti 20 let, po kratki mučni španski-pljučni bolezni mirno v Gospodu za večno zaspala.

Pogreb bo v petek 18. 10. ob 9. uri dopoldan.

Priporoča se v molitev.

Št. Vid nad Ljubljano, 16. oktobra 1918.

Marija, mati. — **Vinko, Milan, Franci,** bratje. — **Angela, Marica, Metka, Milka, Tinica,** sestre. — **Pepca,** svakinja — **Justica,** vnukinja.

Globoko potrtim srcem naznanjamo, da je naš ljubljeni sin in brat, gospod

August Markič

iz Gornje Vrtojbe pri Gorici,

po štiridnevni španski bolezni dne 11. oktobra mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb nepozabnega rajnika se je vršil v Celju dne 13. oktobra.

Priporočamo ga v pobožno molitev.

Zgor. Kašelj, 15. oktobra 1918.

Štefan in Jožefa Markič, starši.

Henrik, Karol in Jožef, bratje.
Amalija, sestra.

Zahvala.

V neizmerni bolesti, ki nam jo je prizadejala nenadomestna izguba našega najboljšega soproga in očeta, gospoda

Frana Češnovarja

trgovca

nam je edina tolažba, da je toliko blagih src sočustvovalo z nami.

Zahvaljujemo se prebl. gospodu polkovniku Kneiflu, prebl. gosp. višjemu štabnemu zdravniku Frenklerju, gg. vojakom-tovarišem pokojnika in gg. trgovcem za časteče spremstvo, dalje gg. pevcem za ganljive žalostinke ter darovateljem za poklonjene vence, sploh vsem, ki so spremili rajnika v tako obilnem številu k večnemu počitku.

Osobito zahvalo smo dolžni blag. g. primariju dr. Jenku in g. dr. Ruprehtu za dobrohotno zdravniško pomoč, č. usm. sestram pa za prijazno bolniško postrežbo.

Še enkrat vsem naša iskrena zahvala!

Globoko žalujoči ostali.

Potrti neizmerne žalosti, pa vdani v voljo božjo naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsemogočni v Svoji previdnosti odpoklical v boljše življenje našo najboljšo soprogo, predobro mamico, hčer, sestro in teto, gospo

Katarino Ravnikar roj. Jančigaj

in njeno hčerko

Francko

danes ob 9. uri dopoldne. Pogreb bo iz hiše žalosti v sredo 16. t. m. ob 4. uri popoldne na farno pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Domžalah in drugod.

Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Domžale, 15. oktobra 1918.

Matija Ravnikar
soprog.

Anica, Andi
otroka.

Uršula Jančigaj
mati.

Uršula por. **Müller, Ivana** por. **Kuralt**
sestri.

3393 Vsi ostali sorodniki.

ZAHVALA.

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so prihiteli [illegible] in daleč, da spremijo našo ljubljenko

Nejo

na njeni zadnji poti, in ki so nas tolažili v bridkostnih urah. Posebno se še zahvaljujemo gg. pevcem za ganljivi žalostinki in vsem onim, ki so položili cvetje na prerani grob.

V neizmerni žalosti potrta

rodbina nadučitelj Ravnikar.

Kdo ve, kje je inžener

Lachnik

naročal vodovodne armature? Odgovor prosi proti odškodnini (2)
3903

občina Črnivrh pri Idriji.

Sprejme se takoj

kontoristinja

popolnoma vešča slov. in nem. jezika in vseh drugih pisarniških del pri tvrdki **Goričar & Leskovšek v Celju.**

Delavce in delavke

sprejme takoj v službo strojilna tovarna SAMSA & CO. v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4. do 5. popoldne.

Zglasilnica
za ženske pomožne moči sanitetne armade
ne uraduje več v Narodnem domu, temveč
v šoli na Vrtači
Erjavčeva c. štev. 19,
II. nadstropje.

Potrebujejo se posebno dobre **pisarniške moči kuharice, perice** in **razne deklavke.**

Anagr. No. 19/44-18. Gorica, dne 25. septembra 1918.

Razglas.

Daje se v občno znanje, da se bode v smislu zaključbe c. kr. okr. goriškega glavarstva od dne 21. avgusta 1918, vr. 9911/I-1918, staro mestno pokopališče v ulici Camposanto na 1. oktobra tega leta popolnoma zaprlo. Vsi lastniki grobov, oziroma vsi upravitelji dotičnih se vabijo, da v smislu § 8. po predpisih mestnega pokopališča odstranijo križe, nagrobne kamne in nagrobne spomenike ter v teku treh let, počenši s 1. oktobrom leta 1918, napravijo v ta namen potrebne korake.

Po poteku tega roka in v slučaju, da dotični lastnik svoje pravice ne uveljavi, oziroma spomenika ne odstrani, pripade isti v last občine. 3815

Mestni magistrat goriški.

C. kr. vladni komisar: **Dandini** s. r.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema **zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških dot, rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja.**

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastonj in poštnine prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani. Katoliška tiskarna v Ljubljani.